

## زيارة غار حراء

## د غار حراء زیارت

په (بېلابېلو) ژبو د اسلامي محتوا د خدماتو د ټولنې علمي کمېټه

دا کتاب د غار حراء د زیارت په اړه دی، چې د نبوي رسالت د پیل ځای او د قرآن کریم د لومړیو آیایتونو د نزول ځای دی، او پر دې ټینګار کوي چې د مکې په ښار کې عبادت یوازې د مسجد الحرام او د حج د مشاعر په ټاکلو ځایونو پورې محدود دی، او د هر ډول ناجایز بدعتونو، لکه د غار حراء په څیر د ناجایزو ځایونو یا شیانو څخه د مرستې او برکت غوښتنه ردوي. دا کتاب د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د سنتو د سرغړونې پر وړاندې خبرداری ورکوي، او یوازې د الله تعالی لپاره خالص عبادت ته، او رسول الله صلی الله علیه وسلم په مثال او اسوه نیولو سره، چې د هر مومن لپاره یوه ښه نمونه ده، بلنه ورکوي.

## د غار حراء زیارت

په (بېلابېلو) ژبو د اسلامي محتوا د خدماتو د ټولنې علمي کمېټه

د حراء غار د مکې مکرمې شمال ختیځ ته د النور غره په څوکه کې موقعیت لري، او د غره لوړوالی ۶۳۴ متره اندازه شوی دی.

دا غار ډېر تنګ دی او یوازې درې ناستو کسانو لپاره ښه کوي.

زموږ گران پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم به د خپل رسالت څخه مخکې، په ځانګړې توګه د روژې په میاشت

کي، د ډېرو شپو لپاره هلته ځان گوښه کاوه، ترڅو له خلکو څخه لرې د الله تعالی په خلقت کې فکر او غور وکړي، او هغه صلی الله علیه وسلم گوښه والی خوښاوه.

دا ځای گڼي ځانگړتیاوې لري چې مهم یې دا دي:

دا د خلکو له شور او غوغا څخه لرې دی، ځکه چې غره ته ختل ستونزمن دي او لاره یې سخته او خنډ لرونکې ده، د کعبې شریفې څخه شاوخوا دوه کیلومتره لرې دی، پخوا د غار په لويديځ اړخ کې یوه سوری وه چې له هغې څخه کعبه شریفه ښکارېده، او دا د فکر او غور کولو لپاره یو لامل و.

په همدې ویريجن او تش ځای کې، او د هغه سخت غره په څوکه کې، زموږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم رسالت پیل شو او د قرآن لومړني آیتونه پرې نازل شول:

﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾<sup>1</sup>

(ته د خپل هغه رب په نامه سره ولوله چې پیدا کړي یې دي - ټول مخلوقات-) 1 [العلق: 1].

بیا هغه صلی الله علیه وسلم خدیجه رضي الله عنها ته راستون شو، د هغه څه له وحشت او وېرې څخه چې هغه لیدلی و، او ویل یې:

«زَمَلُونِي زَمَلُونِي».

"ما پټ کړئ، ما پټ کړئ"<sup>1</sup>. صلی الله علیه وعلی آله وصحبه وسلم تسليماً کثیراً إلی یوم الدین.

---

1 بخاري: کتاب التفسیر، شمېره (4642)، او مسلم: کتاب الإیمان، باب بدء الوحي إلی رسول الله صلی الله علیه وسلم، شمېره (160) کې نقل کړي.

زما مسلماننه وروره، او مسلماني خوري! (څوک چې حراء غار ته د تلو اراده لري)

د يو مسلمان لپاره دا ډېره مهمه ده چې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم ژوندليک مطالعه کړي او پرې پوه شي، ترڅو موږ وکولی شو په خپلو ټولو چارو او حالاتو کې د هغه مثال او نمونه تعقيب کړو، خو هغه کار چې نه په دين کې ثابت دی او نه د پاک شريعت له خوا راغلی، بلکې په ځينو مواردو کې منع هم شوی دی، هغه دا چې ځينې زائرین (الله دې موږ او دوی ته هدايت وکړي) د نبي (صلی الله عليه وسلم) د هدايت او لارښوونو خلاف کارونه کوي، لکه هغه کسان چې ډبرې مسح کوي، او له ونو څخه برکت غواړي، او هغه کسان چې هغه ښکلوي او څټي، او داسې نور ناوره کارونه کوي.

ايا رسول الله صلی الله عليه وسلم دا کار کړی دی، يا يې پرې امر کړی دی، يا د هغه صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه وروسته دا ډول کارونه کړي دي؟! هېڅکله نه، زر ځله نه، حتی له دې ټولو څخه لوی گناهکار هغه کسان دي چې د الله تعالی پرته له بل چا څخه مرسته غواړي، د رسول الله صلی الله عليه وسلم په وصيت کې ابن عباس رضي الله عنه ته يې وفرمايل:

«يَا غُلَامُ احْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، احْفَظِ اللَّهَ تَجِدَهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاستَعِنْ بِاللَّهِ....»

«الله په یاد لره، ساتنه به دې کوي، الله په یاد لره، مخې ته به یې ومومي. کله چې څه غواړې، له الله څخه یې غواړه او کله چې مرسته او ملاتړ غواړې، نو له الله یې غواړه...»<sup>1</sup>

له همدې امله، پر موږ دې ډول خلکو ته نصیحت کول واجب دي، او د هغوی کړنې باید وغندو، لکه څنګه چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي:

«مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ».

«له تاسو څخه چې چا ناروا کړنه ولیده نو په لاس سره دې منع کړي، که چیرته یې نشو کولای نو په ژبې سره، او که چیرته یې نشو کولای نو په زړه سره، او دا تر ټولو کمزوری ایمان دی»، مسلم روایت کړی.<sup>2</sup>

او دا د مسلمان حق دی پر خپل مسلمان ورور باندې، او دا د بنده د خپل رب عزوجل د امر اطاعت یوه برخه ده، چې په سورت العصر کې راغلي دي او فرمایي:

﴿إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا  
بِالصَّبْرِ﴾ 3

1 ترمذي: أبواب صفة القيامة والرفائق والورع، شمېره (2516)، او احمد: مسند عثمان بن عفان، شمېره (2763) کې نقل کړي.

2 مسلم: کتاب الإيمان، باب بیان کون النهي عن المنکر من الإيمان، وأن الإيمان یزید وینقص، وأن الأمر بالمعروف والنهي عن المنکر واجب، شمېره (49) کې نقل کړی.

(غير له هغو ڪسانو نه ڇي ايمان يي راوړي دى او نېك  
عملونه يي ڪري دي او يو بل ته يي د حق (دين) وصيت ڪري  
دى، او يو بل ته يي د صبر وصيت ڪري دى 3) [العصر: 3].

حُينِي خلك د حج يا عمري په وخت ڪي د حراء غار ته  
حُي، او سختي زغمي، له ستونزو سره مخ ڪيري، په دې گمان  
چي دا عمل الله تعالى ته د دوى د نردېوالي لامل گرځي، حال  
دا چي دا ډول عمل نه قربت لري او نه د الله طاعت، بلڪي په  
هغه څه ڪي بنڪېل دى چي الله تعالى منع ڪري دي.

حُينِي نور (الله دې دوى ته هدايت وکړي) داسي ڪرني  
ترسره کوي چي د هغه توحيد بلني سره مخالف دي چي د  
رسول الله صلى الله عليه وسلم لخوا راوړل شوي دي، او يا  
نوي بدعتونه ترسره کوي چي د ايمان بشپړتيا کمزوري کوي.  
رسول الله صلى الله عليه وسلم له اسمان څخه د وحى له  
ناز لېدو مخکي په حراء غار ڪي الله تعالى عبادت کاوه، خو د  
پرله پسې وحى له ناز لېدو وروسته يي هغه حُاي ته لاړ نه شو،  
نه د دعا لپاره، نه د لمونځ لپاره او نه د بل څه لپاره.

هغه صلى الله عليه وسلم شاوخوا ۱۳ کاله په مکه ڪي پاتي  
شو، خو دا ثابته نه ده چي هغه د حرا يا نورو حُايونو څخه  
ليدنه ڪري وي چي حُينِي خلك يي مستحب او الله تعالى ته د  
نردې کيدو وسيله گڼي.

يوازي مسجد الحرام هغه حُاي دى چي په مکه ڪي د  
عبادت، لمونځ او دعا لپاره ورتگ مشروع دى.

هغه مشاعر (مقدس حُايونه) چي حاجي يي زيارت کوي:  
عرفات، منى او مزدلفه ده، د حج د ورځو پرته چي هر

مسلمان ته معلومي دي، دې ځايونه ته تلل جواز نلري. دا يوازې په ټاکل شويو ورځو کې ترسره کېدې شي، د هغه څه سره سم چې الله تعالی ټاکلي دي، نه يې مخکې کول او نه يې ځنډول جواز لري. او يوازې مسجد حرام هغه ځای دی چې ځانگړی وخت نه لري، لکه څنگه چې په حديث کې ثابت شوی:

«يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى آيَةً سَاعَةً شَاءَ مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ».

"ای بني عبدمناف! هېڅوک مه منع کوي چې د دې کعبې شاوخوا طواف او په هره شپه يا ورځ کې لمونځ وکړي".  
اصحاب السنن روايت کړي<sup>1</sup>.

گرانې مسلمانان وروره، که د حج درې مشهور ځايونه – عرفه، منی او مزدلفه – او همدارنگه د جمراتو رمي چې الله تعالی د ابراهيم عليه السلام له زمانې راهيسې مقرر کړي دي، او ويل شوي: د آدم عليه السلام له زمانې د ټاکلو وختونو او حالتونو لپاره مقرر کړي دي، نو بيا څنگه کولی شو چې نور ځايونه په خپل ذهن سره جوړ کړو او د عبادت او د نږدېوالي لپاره يې وگڼو؟ او د هغوی لپاره پرته له کوم شرعي دليل څخه وختونه وټاکو؟ لکه د حرا غار او نور ځايونه؟

په داسې حال کې چې نبي اکرم صلی الله عليه وسلم له هجرت وروسته څو ځله مکې ته راغلی، خو هېڅکله حرا

<sup>1</sup> ترمذي: أبواب الحج، باب ما جاء في الصلاة بعد العصر، وبعد الصبح لمن يطوف، شمېره (868)، او نسائي: کتاب المواقيت، باب إباحة الصلاة في الساعات كلها بمكة، شمېره (585) کې نقل کړي.

غار ته نه دی تللی، که چپرته دا کار مشروع او د نړېدوالي لامل وی، نو هغه به لومړی کس و چې حرا ته تللی وای؛ ځکه چې هغه د نبوت څخه مخکې په دې غار کې عبادت کاوه، او د هغه لپاره په دې ځای کې هغه یادښتونه او خاطري دي چې د هغه څخه مخکې او وروسته هېڅ چا لپاره نشته.

دا څرګنده ده چې نبي اکرم صلی الله علیه وسلم خپله څلورمه عمره په حجة الوداع کې ادا کړه، او د مسلمانانو ګڼ شمېر خلکو ورسره حج وکړ، او هېڅوک د هغه سره له حج کولو څخه پاتې نشول، پرته له هغو کسانو چې الله تعالی یې اراده کړې وه. او په دې ټولو کې، نه هغه صلی الله علیه وسلم او نه د هغه کوم صحابي رضي الله عنهم د حرا غار ته پورته شول، نه یې زیارت وکړ، او نه یې د مکې شاوخوا نورو ځایونو زیارت وکړ، پرته له دې چې په مسجد حرام، د صفا او مروه ترمنځ، منی، مزدلفه او عرفات کې عبادت شوی وي بل ځای کې عبادت نه دی شوی، او له خلفاء راشدینو او لومړنیو نیکونو څخه وروسته، هېڅوک هم د حرا غار ته د عبادت، دعا یا برکت لپاره نه دي تللي.

که چپرته دا کار مشروع او ثواب لرونکی وای، نو رسول الله به په لومړي سر کې د دې غار زیارت کړی وی، ځکه چې هغه د نورو ټولو په پرتله د الله د عبادت سره ډېر علاقه لرونکی و، خو کله چې هغه او صحابه کرامو دا کار نه دی کړی، نو پوهېږو چې دا یو نوی بدعت دی چې په شرع او دین کې منع دی، نو څوک چې د دې خبرې په وړاندې سرغړونه وکړي او عبادت، قربت او طاعت یې وګڼي، په

حقیقت کې یې د هغوی لار پرېښودلې ده او په دین کې یې هغه  
خه اضافه کړې دي چې الله تعالی نه دي مقرر کړي، الله  
سبحانه و تعالی فرمایي:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ

وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۚ﴾ (21)

(یقیناً یقیناً تاسو لپاره په (کار د ) رسول الله کې ډېره ښه  
اقتدا ده، د هغه چا لپاره چې د الله او د وروستنۍ ورځې هیله  
لري او الله ډېر زیات یادوي 21) [الأحزاب: 21].

## فهرست

- د غار حراء زیارت.....2
- په (بېلابېلو ژبو د اسلامي محتوا د خدماتو د ټولنې علمي کمیټه).....2